

מוזלי, סר אוזוולד (1896-1980)

(Sir Oswald Mosley). מנהיג פשיסטי בריטי. מ' נולד למשפחה אריסטוקרטית וממנה ירש את תוארו. הוא למד בבית-הספר הפרטי של וינצ'סטר (Winchester), ובאקדמיה הצבאית המלכותית בסנדהרסט (Sandhurst), במסלול המקובל לבני מעמדו, ובמלחמת-העולם הראשונה שירת בצרפת בחיל הפרשים ואחר-כך בחיל האוויר המלכותי. חוויות המלחמה השפיעו מאוד על מ' ועל דרכו הפוליטית.

ב-1918-1922 היה מ' ציר בפרלמנט מסיעת השמרנים, ב-1922-1924 – ציר בלתי תלוי, ב-1924 הצטרף לסיעת הליבור וב-1929 – 1931 היה שר בממשלת הליבור. אחר שהקבינט דחה את תוכניותיו לשיקום הכלכלה ולמלחמה באבטלה השתתף מ' ב-1931 בהקמת ה'מפלגה החדשה' (The New Party). בעקבות התבוסה המוחצת שנחלה 'המפלגה החדשה' בבחירות לפרלמנט ב-1931 החל מ' לנוע לעבר מה שעתיד היה להיות השלב המכריע ביותר בגלגוליו הפוליטיים: באוקטובר 1932, אחרי שביקר אצל בניטו מוסוליני באיטליה, הקים מ' את המפלגה הפשיסטית הבריטית ('ברית הפשיסטים הבריטים', British Union Of Fascists, BUF).

במהרה היה ל'ברית הפשיסטים' צביון של מפלגה גדולה, ואולם, כבר ב-1934 פגעה בה פרישתם של תומכים מכובדים ובעלי מעמד, כגון תמיכת עיתוני לורד רותרמיר (Rothermere), כנראה בתגובה לאלימות ולאנטישמיות שחדרו לשורות ה'ברית'. ב-1936, אחרי שמ' לא הצליח להגביר את כוחו הפוליטי, הופנה מרץ רב לפוליטיקה המקומית באיסט אנד (East End) של לונדון, שבו היה אז ריכוז גדול של יהודים, והפעילות ההיא סיבכה את מ' ואת ה'ברית' במאמץ לעשות הון פוליטי מן האנטישמיות. אותה שנה חוקקו השלטונות, שחששו מן הפגיעה בסדר הציבורי, את 'חוק הסדר הציבורי' (Public Order Act) האוסר לבישת מדים המזהים את לובשם הזדהות פוליטית. הדבר פגע ב'ברית הפשיסטים', שחולצות שחורות היו סימן ההיכר שלהם. למרות זאת המשיכה ה'ברית' בפעילותה, גם אחרי פרוץ מלחמת-העולם השנייה. באביב 1940, כשנשקפה סכנת פלישה מיידית של הגרמנים לבריטניה, הושמו מ' וראשי ה'ברית' במעצר. המעצרים הללו הביאו לידי התמוטטות ה'ברית'; מ' שוחרר בנובמבר 1943.

אחרי המלחמה הקים מ' שוב מפלגה פשיסטית, בדמותה של 'תנועת האיחוד' (Union Movement). ואולם, גם הפעם לא היתה הקרקע הפוליטית נוחה למילוי שאפתנותו. ב-1959 נחל מ' תבוסה מחפירה בנסיונו להיבחר לפרלמנט כציר של איזור צפון קנזינגטון (North Kensington). הוא פרש מפעילות אישית ישירה בפוליטיקה, והתמסר לכתובת העבר כפי שהיה רוצה שיזכר. כך, למשל, הכחיש מ', באוטוביוגרפיה שלו 'חיי' (My Life),

שיצאה לאור ב-1968, כאילו היה אי-פעם אנטישמי. גם מקורות המקורבים למ' עשו מאמץ שיטתי לטהר את המוניטין שלו, כגון העלון 'Comrade', שפירסמה 'אגודת יידי א' מ". מ' היה תוצר תקופתו. אחרי הזעזוע של מלחמת-העולם הראשונה היתה מטרתו 'להזרים משב אוויר צח במסדרונות השלטון'. הוא ניחן ביהירות ובשאפתנות הדרושות למשימה כזאת, אך נכשל בניסיונו למלאה.
[ראה גם בריטניה: הפשיזם בבריטניה].